

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Puu-TKI

Euroopan unionin
osarahoittama

KAINUUN LIITTO

ITÄPUU-HANKE

PUUALAN SWOT-ANALYYSI / ITÄINEN SUOMI YHTEENVETO

Tuomo Määttä, Oulun yliopisto MITY
Ismo Mäkeläinen, Woodpolis Kuhmo
Erkki Verkasalo, Luke Joensuu

ITÄ-SUOMEN PUUPANEELI 2024
KAJAANI, 30.-31.10.2024

14.5.2025

▶ SWOT 1

▶ TKI -toiminta

VAHVUUDET

- Tutkimuskapasiteetti on verraten hyvä ja vahvistunut edelleen viime vuosina
- Osaaminen on monipuolista, kattaa suuren osan arvoketjuista
- Tutkimusrahoitusta on tarjolla runsaasti (vaikkakin kilpailu kovaa)
- TKI-toimijoiden verkostoituminen on mennyt hyvään suuntaan ja sitä lisätään edelleen
- Tarinoita onnistuneista tutkimusprojekteista on realisoitunut

MAHDOLLISUUDET

- TKI-toimijoiden verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen voimavaraksi, nykyisten laitteistojen parempi tuntemus ja koordinoituneet laitehankinnat
- Hankeideoiden kerääminen ja työkalut, yritykset mukaan varhaisessa vaiheessa (erityisesti veturiyritykset)
- Isot toimialajärjestöt ja kehittämissyhtiöt mukaan
- Yhteydenotot relevanteista aiheista TKI-toimijoilta yrityksiin
- Uudet teemat ja ajatusmallit, myös toimialalle tulevilta nuorilta ja kans.väl. asiantuntijoilta
- Viestinnän parantaminen, Positiivisen imagon luominen ja ylläpitäminen
- Tiedon jakaminen ja kokoaminen yhteen, tietoverkot

HEIKKOUEDET

- Toimijat kaukana toisistaan (Itä-Suomessa pitkät etäisyydet)
- Yritysten kasvustrategiat ja liiketoiminnallinen innostus vähäisiä
- TKI-toiminta ja -taidot edelleen kaukana monista yrityksistä (erit. pk-yritykset), vähäinen rahallinen panostus ja henkilöresurssien riittämättömyys tutkimustulosten hyödyntämiseen
- Tutkimuksen tilaajaosaamisessa runsaasti puutteita
- Yliopistot ja tutkimuslaitokset tunnetaan huonosti
- Hankebyrokratia ja hakemusten ja raporttien kirjoitustaidon puutteet
- Rahoituksen hakemisen koordinaatio puuttuu, yhteiskehittämisen ja rahoituksen mahdollisuuksia ei tunneta yrityksissä
- Tutkimustulosten käytäntöön vienti jää TKI-toimijoilta usein kesken eli teknologian valmiustaso (TRL) on alhainen
- Hankkeiden hitaus, tiedon sirpaloituminen ja saavuttamattomuus

UHAT

- Henkilöstön vaihtuvuus ja eläköityminen
- Hankehumppa syö aikaa ja rahaa
- Kilpailu ja tarpeeton salailu muodostuvat yhteistyön ja tiedon jakamisen esteiksi
- Tutkimuksen ja yritystoiminnan tarpeiden kohtaamattomuus
- Olemassa olevaa tietoa ei osata hyödyntää riittävästi yritysten ja päättäjien piirissä
- Toimialan ja alueiden vetovoimaisuuden puute ja sen lisäämisen haasteet: osaajien saatavuus, huipputekijöiden vaje, EU- ja aluepolitiikka

▶ SWOT 2

▶ Koulutus

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
• Puualan tähänastinen positiivinen ekologinen imago ja alueloudellisten etujen ymmärrys ovat lisänneet koulutuksen vetovoimaisuutta - mutta lisäävätkö enää jatkossa • Koulutuspaikkoja on tarjolla toistaiseksi kohtalaisen hyvin kaikilla opintoasteilla, pl. puurakentamisen erikoiskoulutus • Laadukkaat koulutusohjelmat, Itä-Suomen yliopiston DI-koulutuksen käynnistäminen • Puutyön opetus peruskoulussa luo pohjaa puumateriaalin käytön osaamiselle • Oikea materiaali oikeaan paikkaan, oikein käytettynä, rakennettuna ja ylläpidettynä periaate	• Puualan nykyisin heikko vetovoima nuorison keskuudessa • Puualan opintoihin ohjauksen puutteet peruskouluissa ja lukioissa • Hakijoiden puute ja valmistuneiden hakeutuminen töihin toisille aloille • Opiskelijoiden ja työntekijöiden puute myös puunkorjuussa ja kuljetuksessa • Osaavien, monialaisten opettajien puute • Puutuotealan ja koulutuksen vuoropuhelun ja ajanmukaisuuden puutteet • Arkkitehtien puurakentamisen ja muun rakentamisen koulutus ei vielä tasavertaista, ml. oppimateriaalien • Mallirakenteiden ja -liitosten, standardien ja tilaajaosaamisen puute puurakentamisessa • Automaatio-, robotiikka- ja tekoälyosaamisen puute puutuoteteknologiassa
MAHDOLLISUUDET	UHAT
• Puun positiivisen viestin esilletuominen, vetovoimaisuuden lisääminen -> ilmastoviisas rakentaminen / kestävä rakentaminen • Valtion ja kuntien edistämistoimet vahvistamaan imagoa ja vetovoimaa • Viestintä puualan ja puurakentamisen koulutuksesta: sukupuolineutraali ja maahanmuuttajien koulutus ja rekrytointi • Opinto-ohjauksen kehittäminen ja ajantasaiset materiaalit alan tunnetuksi tekemiseen ja varsinaiseen koulutustoimintaan • Uudet oppimismallit, oppilaitosten yhteistyön lisääminen • Koulutusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyön lisääminen • Koulutuksen sisällön ja vaatimusten päivitys työelämän tarpeiden mukaan: tietotekniikka, automaatio, robotiikka, tekoäly • Kohdennettu kaupallinen koulutus ja työelämäosaaminen • Yrittäjävalmennus ja oppisopimustoiminta	• Ammatillisen koulutuksen yleinen väheneminen / häviäminen • Puualaa ei tehdä tunnetuksi opinto-ohjauksessa • Vastuu koulutuksessa siirtynyt / siirtymässä oppilaitoksilta yrityksille • Harjoittelupaikkojen puute jatkuu • Opettajien tehtäväkuvassa lisääntyvät "sosiaalitoimen" tehtävät • Pienenevät ikäluokat -> lisääntyvä kilpailu koulutukseen hakijoista • Koulutukseen hakijoiden puute (määrä ja soveltuvuus), valmistuneiden hakeutuminen töihin toisille aloille jatkuu • Puualan positiivinen imago rapautuu ja vähentää kiinnostusta alalle, valtamedian vaikutus - nuorison kiinnostus toimialalle epävarma • Julkinen rahoitus toimialan opetus- ja koulutustoimintaan ja alueelliset painotukset

▶ SWOT 3

▶ Elinkeinoelämäyhteistyö

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
• Puun positiivinen imago sidosryhmien piirissä • Vahva julkinen tuki maakunnissa TKI-toimintaan • TKI-toimijoiden hyvä paikallinen ja alueellinen tunnettuus • Vahva materiaalitutkimus • Luotettavat brändit TKI-sektorilla • Monipuolinen asiantuntijoiden koulutus • Hyvät ja kestävät raaka-ainevarannot (määrä, laatu) • Hyvin toimiva yhteistyö TKI-yhteisön piirissä ja osaksi yrityssektorin kanssa (teollisuuspuistot, avainyritykset) • Itä-Suomessa on tarjolla hyvin rakennerahoitusta myös yritysten hankkeisiin	• Pk-yritysten kasvustrategioiden, pääomien ja jatkuvuuden puuttuminen ja vaikeudet ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa (TKI, investoinnit), puualan ja puurakentamisen suhdanneherkkyys • Toimialan yritysten vähäinen kiinnostus TKI-toimintaan ja toimijoiden osaamisen hyödyntämiseen • Julkisen tuen kohdentaminen yrityksille puutteellista • Yritysten tietämättömyys TKI-palveluista ja kommunikaatio ongelmat • Osaavan TKI-henkilöstön puute ja saatavuus yrityksissä, osaksi myös TKI-organisaatioissa • Tutkijat eivät osaa kaupallistamista ja investorien/yritysten vakuuttamista • Kehittämisenopeus ja skaalattavuus, yritykset haluavat nopeita tuloksia
MAHDOLLISUUDET	UHAT
• Kehittämisstrategian sopiminen ja toteutus yli maakunnalliselle TKI-yhteistyöverkostolle Itä- ja Pohjois-Suomen puun teolliseksi hyödyntämiseksi ja puualan kehittämiseksi • Kunta- ja aluetason päättäjien informointi ja aktivointi • Yhteistyö toimiala- ja aluetason organisaatioiden kanssa • Asiantuntijakoulutuksen laajentaminen, moniosaajuus • Palvelutuotantomallit ja tutkimustulosten kaupallistaminen • Tuki yritysten markkinoille ja brändityölle • Menestystarinat, osaamisen korostaminen, markkinointiviestintä • Kv-opiskelijoiden ja maahanmuuttajien osaamisen hyötykäyttö • Tietolähteiden laajentaminen, valmiit tietopankit • Yritysten uudet arvoverkot ja tarjontaklusterit, veturi ohjelmat • Yritysten toimiminen yhdessä TKI-verkostoissa, pienet yritykset mukaan, teolliset yritys puistot • Rohkeus ottaa hallittuja riskejä yritys- ja startup-toiminnassa • Jatkuva tavoite: arvonnisan kasvattaminen + jatkojalostuksen lisääminen, kierto- ja sivuvirtatalouden edistäminen, tuottavuus ja kilpailukyky, vastuullisuus ja kestävyys	• Lainsäädännön ja regulaation nopeat ja ennustamattomat muutokset sekä kirjava tulkinta viranomaisten piirissä • Puunkäyttöä haittaavat ristiriidat metsänhakkuista ja maankäytöstä • TKI-palvelujen laatu ja hinnoittelu • TKI:n kansainvälinen kilpailu • Ulkomaiset omistajastrategiat ja aluetalouden huomioon ottaminen • Pk-yritysten investointien rahoitukset, ml. TKI-toiminta ja vihreä siirtymä • Arvoketjujen vastuiden ja tulonjaon oikeudenmukaisuus yritysten kesken • Koulutetun henkilöstön saatavuus ja pysyvyys (kotim. ja kans-väl.) • Edelleen kiristynvä raaka-ainekilpailu (uhka ja mahdollisuus) • Puu- ja hybridirakentamisen ilmasto- ja kiertotalousstrategioiden ja toimenpiteiden hitaus: teräs- ja betoniteollisuus ovat satsanneet paljon ilmastovaikutusten alentamiseen • Maakuntapäätäjien ja kehittäjien suhtautuminen yli maakunnalliseen toimintaan TKI-työssä ja elinkeinoelämässä, yhteistyöverkostojen / klusterien pysyvyys ja rahoitus

SWOT-ANALYYSIN PIENRYHMÄTYÖHÖN OSALLISTUIVAT

Ryhmä 1

pj. Henrik Herajärvi, Itä-Suomen yliopisto, Joensuu
siht. Juhani Marttila, Luonnonvarakeskus, Joensuu
Petri Österberg, Oulun yliopisto, MITY-yksikkö, Kajaani
Jukka Leppänen, Navitas Kehitys Oy, Varkaus
Mikko Matveinen, Karelia-ammattikorkeakoulu, Joensuu
Ismo Mäkeläinen, Kuhmon kaupunki / Woodpolis
Tuomo Mikkonen, Suomen metsäkeskus, Kajaani
Kalevi Pölönen, ELY-keskus, Mikkeli

Ryhmä 2

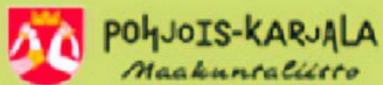
pj. Erkki Verkasalo, Luonnonvarakeskus, Joensuu
siht. Anni Harju, Luonnonvarakeskus, Savonlinna
Jouni Silvast, Suomen metsäkeskus, Lappeenranta
Niina Ahtonen, CEMIS , Kajaani
Jarkko Rätty, Oulun yliopisto, MITY-yksikkö, Kajaani
Ritva Isomäki, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulu
Petteri Ryhänen, Lieksan Kehitys Oy, Lieksa

Ryhmä 3

pj. Tuomo Määttä, Oulun yliopisto, MITY-yksikkö, Kajaani
siht. Mikael Sykiäinen, XAMK ammattikorkeakoulu, Savonlinna
Heidi Karppinen, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kajaani
Mika Kolehmainen, Iisalmen Teollisuuskylä Oy, Iisalmi
Pertti Pasanen, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio
Aki Nevalainen, PIKES Oy, Nurmes

ITÄ-SUOMEN PUUPANEELI 2024

JÄRJESTÄJÄT

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Puu-TKI

**OULUN
YLIOPISTO**

KUHMO

**Euroopan unionin
osarahoittama**